

Gullet i arbeid med interkulturelle brobyggertjenester

judith@vanderweele.no

se også nettsiden van der Weele as
(presentasjonen sendes ut)
24.11.2025

Tekst skal refereres med henvisning til kilde

Forsvarlighet handler om god kommunikasjon

Kultursensitivitet handler om forsvarlighet: "Utvalget vil likevel understreke at forslaget til ny § 4 om krav til barnevernets virksomhet og forsvarlighet også innebærer et krav til kultursensitivitet. En god kommunikasjon med familier er helt sentralt i alt barnevernsarbeid, og noe som fremmer et godt samarbeid til det beste for barnet."

Hva er effekten av interkulturell brobygging?

- Bedre kommunikasjon og medvirkning
- Bedre samarbeid, færre akuttsituasjoner
- Bedre deltagelse i endringsarbeid
- Begrenser diskriminering
- Tilby kulturelt relevante tilpasninger av tjenester
- Mer fornøyde barnevernsansatte?

https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0014/406004/WHO-HEN-Report-64-Summary-Web.pdf, FHI 2020, NOU 2016), Lachal, 2020

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Bufdir

Søk Meny

Nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK)

NASAK skal bidra til å styrke kvaliteten på tjenestenes arbeid med samiske barn, voksne og familier og til et likeverdig tilbud til samisk befolkning i alle samiske områder. Vi tilbyr også opplæring, kurs og praktiske arbeidsverktøy.

Til toppen

memox

Vi tilbyr blant annet

Vi er flerkulturell

Romsk kulturcenter

Romano kher

Romsk kultursenter

Forside Romanes historie Språk og tradisjoner Samiskbaldsporsnare Finn oss

ATLAS KOMPETANSE

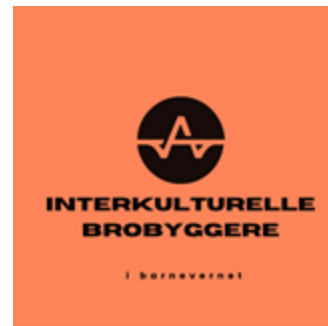
Atlas Kompetanse er et ideelt kompetansesenter som ble grunnlagt i 2014. Vårt formål er å forebygge utenforskap blant barn og ungdom med minoritetsbakgrunn.

Vi har spisskompetanse innen arbeid med barn og familier med flukt- og migrasjonsbakgrunn, i tillegg til solid barnevernsfaglig, sosialfaglig og pedagogisk kompetanse. Vi tilbyr kultursensitive tjenester til

Definisjoner i EU - Erasmus

“Interkulturell megling viser til alle aktiviteter rette mot å redusere de negative konsekvenser av språkbarrierer, sosio-kulturelle forskjeller, spenninger blant grupper og profesjonelle aktører. “

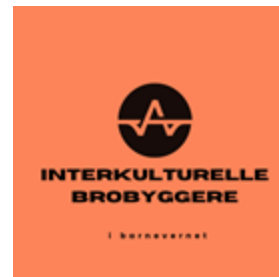
Copyright, Judith van der Weele, 2025

Eksempel på fin definisjon

“Cultural brokers share the language and/or culture of the families/communities they serve and bridge between systems and communities to increase understanding, reduce tensions that can arise from socio-cultural misunderstandings, and address invisible power disparities. Cultural brokers engage in training and ongoing supervision to ensure appropriate fit with families and overall practice.” Yohani 2019

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Mange navn:

- social / cultural mediator (France);
- cultural interpreter (Austria);
- sociocultural / intercultural mediator (Portugal);
- integration mediator / family supporter (Germany);
- ethnic minorities health care consultant (the Netherlands);
- linguistic-cultural mediator / social interpreter (Italy).

Forskjellen mellom tolk og interkulturell brobygger er at tolken tar bort språkbarrierer gjennom formidling av verbale beskjeder mellom mennesker som snakker forskjellige språk, uten at man legger til, unnlater eller fordreier innhold.

Interkulturell brobyg

ger fokuserer på forståelse av budskapet og fasiliterer pasient - tjenesteyter relasjonen.

<https://www.jbe-platform.com/content/journals/10.1075/tis.20027.koc?crawler=true>

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Forskning og prosjekter i Norge

PROBA 2013 intervjuet 30 personer som utførte IKB

Ekstrastiftelsen - African Cultural Awareness 2014 - 2016

FHI 2020 - ser på studier med interkulturelle brobyggere i barnevernet

Riktig hjelp as, PMV, 2022 - 2023

Caritas fra 2024 - 2026

Rollen beskrives blant annet i NOU 23-7 Trygg barndom sikker fremtid

Etablert en brobyggerforening

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Eksempel flyktning, stammefolk - omsorg?

Observasjon:

4 åringen slår seg hardt - mor reagerer ikke

Hypoteser:

- Mor er lite sensitiv
- Dette barnet slår seg hele tiden - tilpasset praksis
- Kulturell praksis å la barnet regulere seg selv/herding

Bruk av interkulturell brobygger i avklaring av praksis

Forarbeid:

Gjøre lekser før møte - googler/AI

Snakke med en misjonær en time

- Undertrykket folk, krig, mistillit myndigheter. Sanker sopp, naturelskere, matraraki, indirekte kommunikasjon

Etter informasjonsinnhenting drøfter mine funn med en helsesøster med mengdetrening på gruppen.

Kulturell utforming på “emosjonell omsorg”

...å ta barnets perspektiv - intuitiv eller eksplisitt

...trøste barnet - hvordan, hvor mye, hvem

...se barnet - på hvilken måte og hvor mye?

...gi støtte - på hvilken måte og hvor mye?

...være sensitiv - hva skal man være sensitiv for?

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Vurderinger av kulturell praksis

- Uskyldig praksis?
- Praksis som trenger noen justeringer?
- Praksis som krever omfattende endringer?
- Praksis som må opphøre?

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Informere om kulturelle praksiser

Vurdere kulturelle praksis

Tilby kultursensitive tiltak

Tilpasninger i kommunikasjon fra direkte, individualistisk og verbalt orientert kommunikasjon til:

- Høy kontekst kommunikasjon -
handlingskommunikasjon
- Sirkulær kommunikasjon

Direkte kommunikasjon organiserer vår samhandling

Hvorfor orientert - hvorfor vi er her

Verbalt - ordrik

Lite relasjonell - saksfokus

Tema er viktig uavhengig av den som snakker om temaet

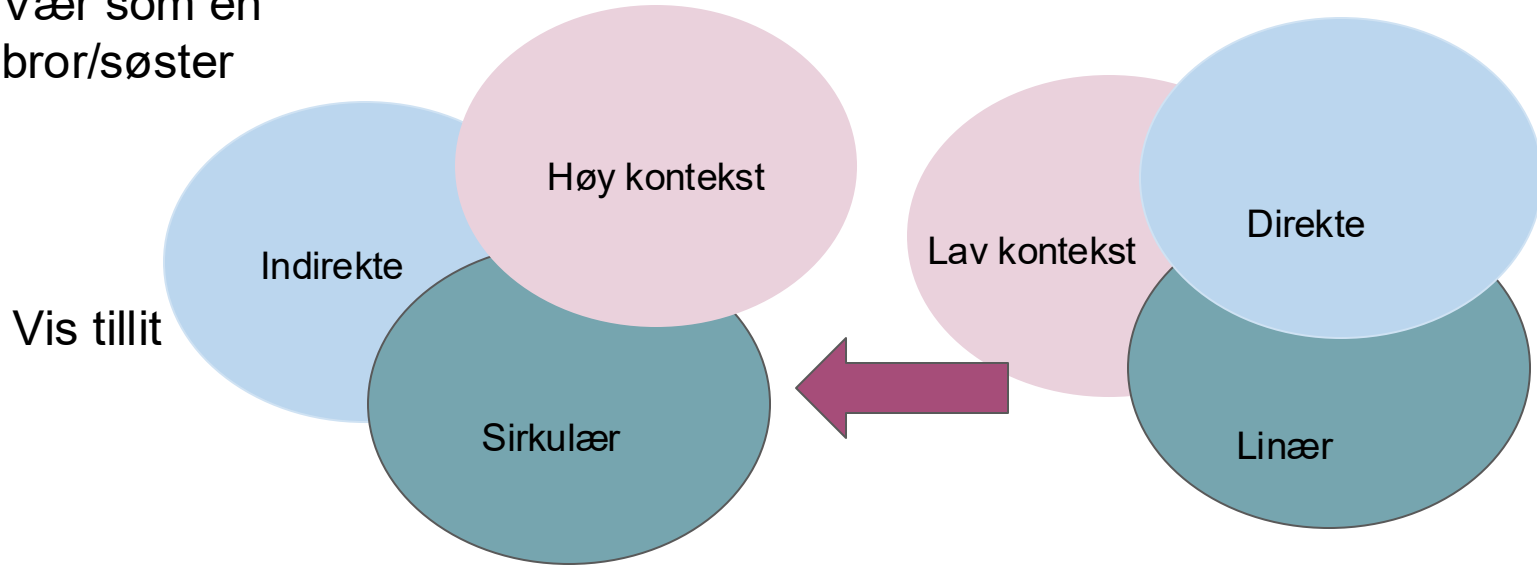
Fra A til B i samtaler og prosesser

Ord forplikter

Orientert mot det som sies, mer enn hva som kan menes

Skifte til en mer relasjonell, mer indirekte arbeidsstil

Vær som en
bror/søster

Demp negative utsagn
(eksternaliser)

Copyright, Judith van der Weele,
2025

Direkthet til besvær - organisering av kontakt er verbalt, lineært og saklig.

1. Møteplan
2. Kalle en spade for en spade - leser opp bekymringsmeldingen
3. Fremtidsrettet
4. Plan
5. Møteevaluering
6. Skriftliggjøring

Møteplan for indirekte, høykontekst og sirkulære

Avtale arbeid: hvor skal møtet være - hvor er du komfortable? Vil du ha med noen? God tolk?

Innledning: Vennlige og høflige handlinger, small talk, rundt bord?

“Sandwichmetoden” (ros, externalisering av vansker, bilder, forsiktige antydninger)

Gi pause med støtteperson - støtteperson får ordet etter pausen

En person noterer med diskresjon

Høflig avskjed, følge helt ut, kjøre hjem?

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Konflikthåndtering og samtaler om sensitive tema

- Foretrekkes direkte strategier for å bygge tillit?

Tydelige eksplisitt, saksfokuserte tilnærming

- Foretrekkes indirekte strategier for å bygge tillit? Med bruk av mellommenn, metaforer, historier om andre, handlingsspråk, omskrivninger, relasjonsfokuserte

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Rolleforankret tillit eller relasjonsforankret tillit

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Profesjonalitet gir trygghet	Personlig kontakt gir trygghet
Ekspertise bygger tillit	Sosiale ferdigheter og omsorg bygger tillit
Egen bakgrunn ikke så viktig	Kommer med personlige eksempler fra eget liv
Effektiv arbeidsform med plan for etterforskning	Fortellinger fra livet med tilhørende personlige assosiasjoner
Etikk henger sammen med profesjon og abstrakte prinsipper	Etikk henger sammen med relasjon og pragmatikk

Innhente samtykke til skjult adresse for barnet

Direkte:

Detaljerte “harde” beskrivelser hva og hvorfor:

“Vi vurderer en betydelig risiko for skade, hun er veldig redd for dere, derfor ønsker vi skjult adresse.” Hvem som helst kan formidle informasjonen.

Indirekte:

“Det er nok best for dere nå, å gi din datter fred, det blir mindre støy i systemet rundt dere, mer tillit, mindre spørsmål fra politiet. Jeg anbefaler at adressen kan holdes skjult inntil videre og at dere undertegne papirer at dette er greit.”

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Å være “ekte og ærlig” eller “pakke inne dekke til det som er vanskelig”

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Tillit betyr å snakke sant	Tillit betyr du demper ydmykelsen med forsiktige uttalelser
Man blir frisk av å få det ut	Det er skadelig å snakke ut
Du kan si det selv	En megler eller talsperson er best
Jeg hører deg	Jeg ser deg
Løgn bryter ned tillit	Løgn er nødvendig mens vi blir kjent, mens jeg forholder meg til vonde ting

Pakistansk kvinne etter parbehandling på ATV

“ Han har pusset opp kjøkkenet”

Er hennes svar på hvorfor hun ikke vil forlate ham.

Høykontekst grep - kommunikasjon av tillit - respekt - alvor gjennom handlinger

Lytte etter forsoningshistorier, historier om manglende omsorg, om trusler

Observer relasjonen til støttepersonen

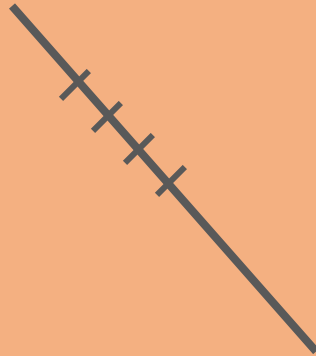
Sirkulær kommunikasjon

Sirkulær eller lineær kommunikasjon?

Historiene har en undertekst... Vi går fra A til B....

...som inneholder poenget

punkt for punkt, tema for tema

Dommer i foreldretvist: hva skjedde når du møtte din eks og det ble en høylytt konflikt på butikksenter

Den sirkulære moren forklarer:

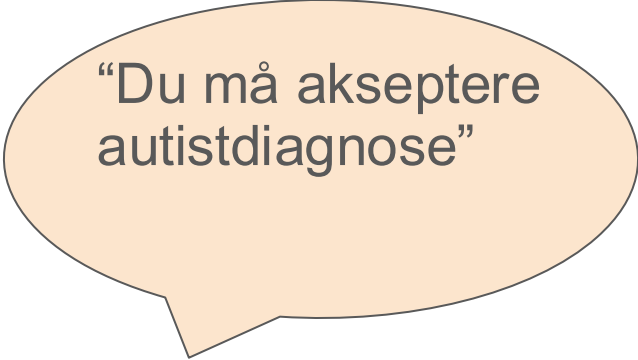
I mitt hjemland, var jeg sammen med far, på meglingsmøter....(undertekst: jeg er vant til fredsmegling)

Min mann sender barnetrygd til hans familie (han prioriterer ikke barnet)

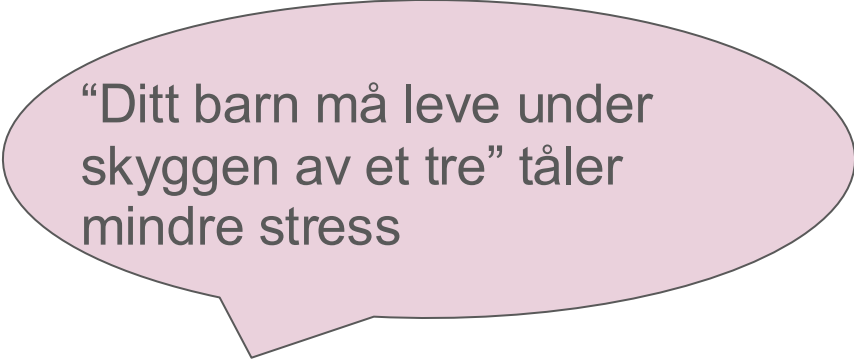
Barnet mitt skulle få is (konkret ramme for å være på butikken)

Han traff meg på butikken og ville ha med gutten. Det var ikke hans tur, før senere på dagen. (konkret ramme for uplanlagt møte med eksen)

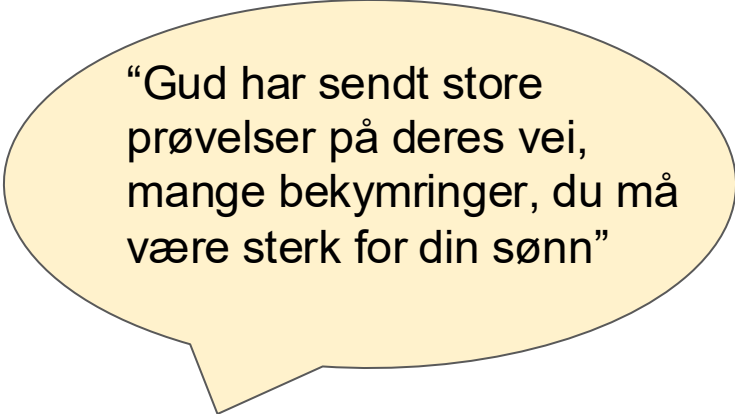
Copyright, Judith van der Weele, 2025

“Du må akseptere
autistdiagnose”

“Ditt barn må leve under
skyggen av et tre” tåler
mindre stress

“Gud har sendt store
prøvelser på deres vei,
mange bekymringer, du må
være sterk for din sønn”

“Sandwichmetoden”

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Vold/omsorgssvikt i sidesynet - verdighet i fokus

Anerkjennelse av verdisett

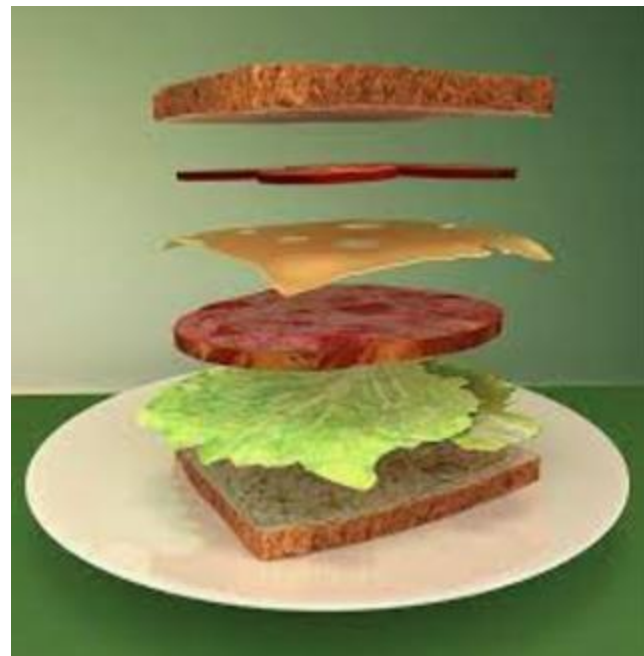
Anerkjennelse av motiver for flukt til Norge

Anerkjennelse av belastninger

Metafor om omsorgssvikt

Reperasjon av relasjon

Fokus på fremtid

Kompetanse

Suksess i kulturell megling er avhengig av meglerenes selvkritiske bevissthet om egen kulturell bakgrunn og sosial posisjon og sensitivitet til interpersonlig og sosial kontekst.

Avhengig av oppdraget

Kunnskap om samfunnet

Meglingsferdigheter

Kompetanse på egne begrensninger

Henter frem familiens ressurser

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Slovenske krav for interkulturelle brobyggere:

- ❑ Gjennomført videregående
- ❑ Snakke slovensk på nivå B1 og A2 for skriftlig
- ❑ Må kunne et annet språk godt (med attester)
- ❑ Dybde forståelse av sosiokulturelle og økonomiske faktorer
- ❑ De må kunne håndtere misforståelser i praksis
- ❑ De må beherske terminologien til tjenestene involvert
- ❑ De må gjennomføre en praksisprøve
- ❑ Det finnes en sertifisering i arbeidsministeriet (men ikke en utdanning)

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Bekymringer for uheldig praksisutvikling

Brobyggere som trenger oppdrag

Assimilering - “bli som majoriteten budskap”

Essensialisering - overfokusere på forskjeller

Forsterker maktubalansen

Trengte ledere som er tett på - verner deres posisjon som støttende til begge parter

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Bestillerkompetanse

Vurdere oppdragets karakter opp mot kompetanse

Sikre ubundethet - vern posisjonen

Kvalifikasjoner - referanser? Har vedkommende dokumentert pågående veiledning?

Still noen innholdsmessige spørsmål:

Hvordan ser “emosjonell omsorg ut”?

Hva er de viktigste utfordringer slik du ser det for barneverntjeneste? Hva er foretrukket konfliktløsningsform etter ditt skjønn?

Kan man beskrive tilpasninger som kan hjelpe?

Feedback etter man har brukt en interkulturell brobygger

Kompetanse:

- ❑ Gjennomgripende forståelse av minoritet og majoritet
- ❑ Ferdigheter innen språk, kultur, juss, sosialt arbeid, megling, konflikthåndtering, kulturell fleksibilitet og empowerment
- ❑ direkte erfaring med migrasjon.
- ❑ er under vedvarende veiledning og vedlikehold av utdanning
- ❑ Opphever språklige og kulturelle barrierer
- ❑ - håndterer skjult makt
- ❑ “A cultural broker is an individual who is well immersed in both mainstream culture and in his or her own ethnic culture.” Brar-Josan 2014 i FHI rapport

Tolken kan være nøytral MEN IKB må kanskje prioritere et menneskerettighetsperspektiv - aktivisme?

So, while the documents defining the role and ethical positioning of the intercultural mediators see advocacy as an acceptable response in situations when “the principle of equal opportunities is violated or the dignity/rights of the weaker party are attacked” (TIME: 10) and even define empowerment and advocacy as an “explicit mission” of intercultural mediators (WHO: 49)

Copyright, Judith van der Weele, 2025

**INTERKULTURELLE
BROBYGGERE**

I samarbeid med

Etikk er mer krevende for interkulturelle brobyggere enn tolker - det handler mer om “liv - død” spørsmål

- Mindre lett å kontrollere rammene for arbeid
- Store sosiale - økonomiske - institusjonelle forskjeller - Asymetrisk makt forhold
- Man er i en mer sårbar posisjon som pasient, offer, søker økonomisk støtte og hjelp fra offentlige tjenester.

Copyright, Judith van der Weele, 2025

**INTERKULTURELLE
BROBYGGERE**

i samarbeid med

“Multi partialitet” som motsats til nøytralitet

The intercultural mediators, from our point of view, cannot avoid taking part. They cannot be neutral to where injustice, violence and inequality are reproduced. On the contrary, they have to be empathic with everyone, enter into everyone's cultural world, and by doing so,

they are exactly in the opposite symmetric of assuming a position of neutrality. | Smolyaninova, O. G., & Popova, J. V. (2019)

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Utfordringer for interkulturelle brobyggere

Spenninger mellom den generelle kulturelle informasjonen og den konkrete saken

Håndtering av mulige menneskerettighetsbrudd man kan bli vitne til

Oppdrag som forventer assimilering

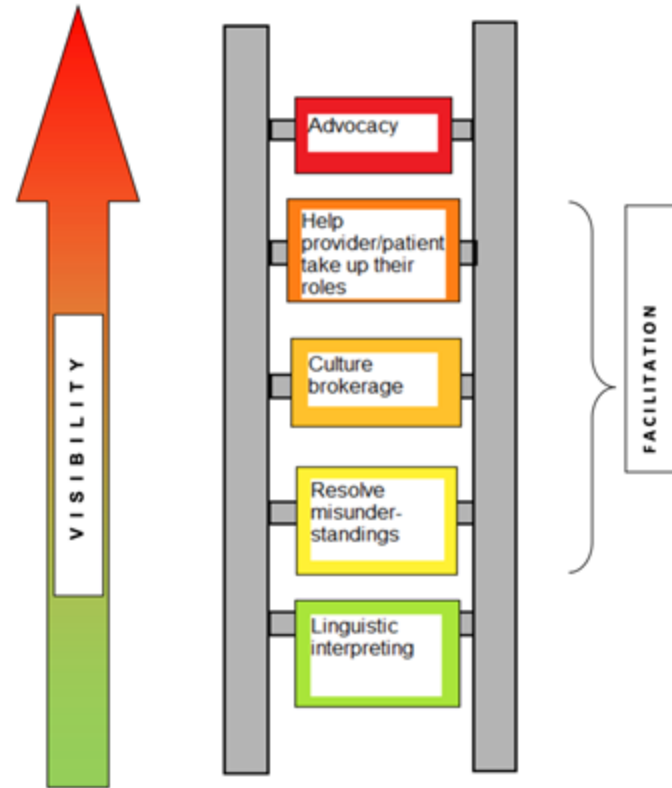
Å kjenne egne begrensninger

Å få ansvar man ikke er utdannet til

Evne til å involvere seg (ikke nøytral) med både barnevern og familie

Copyright, Judith van der Weele, 2025

https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fps_health_theme_file/2017_11_14_guide_english_0.pdf

(Manglende) Kulturfokus har skadepotensiale

- ❑ Kulturalisering og essensialisering
- ❑ Bagatellisering av skadelig praksis
- ❑ Overfokusere på fenomener som ikke har noe å bety for omsorgen samlet sett
- ❑ Assimileringskultur kan ta fra folk gode intuitive og kulturelle praksiser (kan ta fra barn deres kjærlighetsspråk)
- ❑ Vurderinger av den andre i et emosjonelt modus - heller enn preget av kritisk refleksjon

Copyright, Judith van der Weele, 2025

Om utbrenthet...

Man blir ikke sliten om relasjonen er preget av gjensidighet...

Interkulturelle brobyggere bidrar til vitaliserte relasjoner!

Michael White

Michael White, October 2006; photograph by
Jill Freedman

Litteratur

Vurdering av omsorgsevne. Hvilken betydning har kultur? (2020) Cecilie K. Larsen og Judith van der Weele i Kultur og kontekst i praktisk psykologarbeid.

Analyse i komplekse barnevernsaker - fra magefølelse til kritisk tenkning (2021) Judith van der Weele og Kjersti Karlsen

Kulturelle fallgruver i utredning av foreldrenes omsorgsevne (2020) - van der Weele og Fiecko

Kulturelle fallgruver i utredning av minoritetsbarn (2021) - van der Weele og Fiecko

Fra kulturtolk til interkulturelle brobygger (2023) - Mpongo og van der Weele

Øyvind Dahl: Møter mellom mennesker : innføring i interkulturell kommunikasjon

Litteratur fortsettelse

Jørgensen, H., & van der Weele, J. (2009). *Vold i storfamiliekontekst – erfaringer fra Alternativ til Vold*. I K. Eide, N. A. Qureshi & Ha. Vike (Red.), *Over profesjonelle barrierer – et minoritetsperspektiv i psykososialt arbeid med barn og unge* (kap. 3, s. 58–78). Gyldendal Akademisk.